

What does Hashem Want from Us?

Torah's Imperative to Respond to Difficult Times

I. The Realm of Halacha

1) Jewish Action Winter 2021

Rabbi Shaul Robinson: Did the Rav ever imagine that he would one day have to *pasken* that all our shuls and yeshivos should close? How does a *posek* cope with unprecedented times and with getting hundreds of questions from all over the Jewish world?

Winter 5781/2020 JEWISH ACTION 61

Rabbi Hershel Schachter: Of course I never imagined this, but I don't think I answer more questions now than I do during an ordinary week. In the course of a year, people ask me *she'eilos* all day long. Many of the *she'eilos* are very serious, some concerning life and death. I don't think the recent *she'eilos* are more serious than those I normally get in the *beis midrash*.

Nefesh HaRav p. 12 (2)

חשיפת הכללים

רבנו הזכיר פעם בדרשה, ש"היסטוריון" אחד כתב בספרו, שמפני שבתקופת התנאים לא היה מספיק עצים בארץ ישראל לבנות סוכות שלמות, לפיכך נטו התנאים לחפש אחר קולות ולומר דסגי בשתי דפנות כהלכתן ושלישית אפילו טפח, וכן לומר דין לבד, וגוד אסיק וגוד אחית, וכדו'. ואמר רבנו שאינו חושב שזה גופא מהוה אפיקורסות" לומר שבגלל חוסר העצים נטו להקל בדבר, כי אולי כן היה המעשה, שהיה אז שעת הדחק, והוכרחו לחפש אחר איור קולות, ושזה היה מה שהניעם להתנאים להקל בענין. אבל סוף כל סוף אין "עובדה היסטורית" זו מועילה לנו כלום להגדיר ולתת לנו את תנוסחה "יפארמילוע" בלע"ז של אלו ההלכות של גוד ולבוד וכי'. ומשל למהד"ד, למה שאירע בימינו, שבאמצע מלחמת העולם השני חששה מלכות אמריקא פן יקדימו המדענים הגרמנים ימיש לפתח את הסודות של

(3) תלמוד בבלי מסכת פסחים דף ל עמוד א

אמר רב: קדירות בפסח ישברו. ואמאי? לשהינהו אחר הפסח, וליעבד בהו שלא במינן! - גזירה דילמא אתו למיעבד בהו במינן. ושמואל אמר: לא ישברו, אבל משהי להו לאחר זמנו, ועביד בהו בין במינן בין שלא במינן. ואזדא שמואל לטעמיה, דאמר שמואל להנהו דמזבני כנדי: אשוו זביני אכנדיכי, ואי לא - דרשינא לכו כרבי שמעון. - ולידרוש להו, דהא שמואל כרבי שמעון סבירא ליה! - אתריה דרב הוה.

Rab said: Pots must be broken on Passover. Why so? Let them be kept until after Passover and used with a different kind? — Lest he come to use it with its own kind. But Samuel maintained: They need not be broken, but can be kept until after its period and [then] used with their own kind or with a different kind. Now Samuel is consistent with his view. For Samuel said to the hardware merchants: Charge all equitable price for your pots, for if not I will publicly lecture [that the law is] in accordance with R. Simeon. Then let him lecture [thus] to them [in any case], seeing that Samuel holds as R. Simeon? — It was Rab's town.

(4) תלמוד בבלי מסכת יבמות דף קכב עמוד ב

מר רבי אלעזר אמר רבי חנינא: תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם, שנאמר: וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך. הדרן עלך האשה בתרא וסליקא לה מסכת יבמות.

(5) מהרש"א חידושי אגדות מסכת יבמות דף קכא עמוד ב

נראה דודאי בארבע מקומות אלו יש טעם בדבר דמסיים בהך אגדה ובמקומו של כ"א יתפרש ונראה הטעם דהכא בהך מימרא לפי שיש במסכת זו דברים תמוהים לכאורה כאילו עוקרים דבר מן התורה דבפרק האשה פריך וכי ב"ד מתנין לעקור דבר מן התורה בכמה דברים ומשני לה והתוס' שם בר"פ גבי עיגונא הקילו בה רבנן כתבו ואין זה עקירת דבר מן התורה כיון שדומה הדבר הגון להאמין כו' ע"ש והוא דחוק גם בשמעתין היאך הקילו בא"א לעקור דבר מן התורה דהא מן התורה בעי דרישה וחקירה גם בפ"ק דאמרי' הנך צרות דבית שמאי לבית הלל היכי ניעבד ליחלצו נמאסו אגוברייהו וכ"ל לימאסן דרכיה דרכי נועם גו' וכן בס"פ יש מותרות ולא נעשה מתים כחיים מק"ו כו' ת"ל דרכיה גו' והוא תמוה לכאורה וכי משום דלא נימאסן נימאסן דפטורה מחליצה ואין זה אלא דברי קבלה דרכיה דרכי נועם גו' שאם תמאס בעיניו יתן לה גט. ולזה סיים במסכת זו בדרש הזה ת"ח מרבים שלום בעולם שנא' וכל בניך למודי גו' ור"ל דאין זו עקירה מן התורה אבל דברים אלו נוגעים במדת השלום כמ"ש פ' נערה וראה בנים לבניך שלום על ישראל דלא אתיא לידי חליצה ויבום דזה מביא קטטה דשמא הוא לא יחלוץ והיא לא תחפוץ בו ותבא לידי עיגון ואין זה שלום כמ"ש השרוי בלא אשה שרוי בלא שלום וכן להיפך ועוד כמו ששינונו בפרקין בב' יבמות לזו אין בנים ולזו יש בנים זו שיש לה בנים מותרת והיינו דביש בנים לבניך איכא לה שלום שתינשא לשוק משא"כ באין לה בנים וכן הרבה:

II. The Realm of Teshuva

5) רמב"ם הלכות תעניות פרק א

הלכה א - מצות * עשה מן התורה לזעוק ולהריע בחצוצרות על כל צרה שתבא על הצבור, שנאמר +במדבר י' על הצר הצורך אתכם והרעותם בחצוצרות, כלומר כל דבר שייצר לכם כגון בצורת ודבר וארבה וכיוצא בהן זעקו עליהן והריעו. הלכה ב - ודבר זה מדרכי התשובה הוא, שבזמן שתבוא צרה ויזעקו עליה ויריעו ידעו הכל שבגלל מעשיהם הרעים הורע להן ככתוב +ירמיהו ה' עונותיכם הטו וגו', וזה הוא שיגרום להם להסיר הצרה מעליהם. הלכה ג - אבל אם לא יזעקו ולא יריעו ולא יאמרו דבר זה ממנהג העולם אירע לנו וצרה זו נקרה נקרית, הרי זו דרך אכזריות וגורמת להם להדבק במעשיהם הרעים, ותוסיף הצרה צרות אחרות, הוא שכתוב בתורה +ויקרא כ"ו והלכתם עמי בקרי והלכתי עמכם בחמת קרי, כלומר כשאביא עליכם צרה כדי שתשובו אם תאמרו שהוא קרי אוסיף לכם חמת אותו קרי.

Conversely, should the people fail to cry out [to God] and sound the trumpets, and instead say, "What has happened to us is merely a natural phenomenon and this difficulty is merely a chance occurrence," this is a cruel conception of things, which causes them to remain attached to their wicked deeds. Thus, this time of distress will lead to further distresses.

This is implied by the Torah's statement [[Leviticus 26:27-28](#)]: "If you remain indifferent to Me, I will be indifferent to you with a vengeance." The implication of the verse is: When I bring difficulties upon you so that you shall repent and you say it is a chance occurrence, I will add to your [punishment] an expression of vengeance for that indifference [to Divine Providence].

III. Realize We Are Not In Control

6) Rav Lamm – Rosh Hashana 1962

A beautiful, compassionate story. A shining example of historical generosity and forgiveness - we relive the pain and anguish of the mother of our enemy. But were there no Jewish mothers who were bereaved of their sons in the same war? Was no Jewish blood spilt in our long history, no Jewish tears shed by grieving mothers?

What the Rabbis intended, I believe, was a moral of great significance: the mother of Sisera lived in a dream world. She refused to face reality and contemplate its bitter side. And when you live in a dream world you must expect nightmares. She had imagined that her exalted position as mother of a successful conqueror insured her to pain and tragedy -- that was reserved only for the contemptible enemy, Israel. She was guilty of an immoral optimism, the kind of outlook that characterizes the unthinking and arrogant of all ages. Hers was a strutting and pompous dream which collapsed under the weight of its own illusions. And this indeed is what Shofar and Rosh Hashanah remind us of: there is a yom ha-din, a day of judgment and accounting. Al tityaesh min ha-paranot. Do not go

through life blithely ignoring consequences which you dread. He who sits on top of the world has no assurance that his world will not collapse under him. Absolute security is a myth. Life is not as certain, as guaranteed as the haughty, unreflective mentality of a mother of Sisera lead her to believe. Beware of such vain and dangerous illusions. ^{we} Do/not know in our own lives the kind of mentality that discovers its smugness and self-confidence punctured, ^{only} when it is too late? We see it in international affairs, as when our government naively assumed that Communism could never gain a foothold on this continent -- so we neglected the masses of Cuba, we supported tyranny, we ignored the oppressed population -- and now we have Castro and his Russian allies 90 miles off our coast. Va-Teyabey... The couple who neglect to seek advice for their serious problems; the man who ignored medical symptoms he inwardly fears; ^{אולי יאמר אדם אלו נשאלים} the mother who notices her children going off in the wrong path -- all of them lulling themselves with false באמין, ^{אולי יאמר אדם אלו נשאלים} assuring themselves that all is really well and nothing will be wrong. Va-teyobey -- how pitiful the tears that are

7) שולחן ערוך אורח חיים הלכות תענית סימן תקסח סעיף ג

(כו) מי שנדר להתענות סך תעניות, (כז) יג יכול יא' לדחותם (כח) עד ימי החורף (כט) ויכול ללוות יום ארוך ולשלם יום קצר, דכל אחד מקרי יום (ת"ה סימן ס' והגהות מרדכי).

8) משנה ברורה - (כח) עד ימות החורף - עיין מ"א דהיינו דוקא בנאנס שאינו יכול לקיים תיכף אבל בלא"ה אינו רשאי לדחותם דחיישין שמא ימות אם לא שהוא זמן מועט עד ימות החורף וכן פסק במחנה אפרים הלכות נדרים סימן ט"ו דצריך לקיים מיד [לג]

10) Reb Yaakov – P.110

served as *rav* for the Yeshiva community, and Rabbi Zusmanovitch served the rest of the town. It was in order to free himself from this unfortunate division that Rabbi Zusmanovitch had originally sought the position in Wilkomir.

The Rebbetzin cried bitter tears over the loss of the *rabbanus* in Wilkomir, recognizing that it virtually ensured that Reb Yaakov would have to seek some means of support abroad.

The failure to win the position in Wilkomir, as well as those in Anikst and Plungyan, profoundly affected Reb Yaakov's own strong sense of Divine Providence. The successful candidates in each case were eventually murdered by the Nazis, along with their families. In counseling people undergoing difficult tests, Reb Yaakov would often point to his own experience as an example of how that which is perceived at the moment as the greatest tragedy may, with the passage of time, be revealed to be the greatest salvation.

In one last effort to find a suitable position for Reb Yaakov, the Kovno Rav strongly recommended him for a position as *rav* and *dayan* in Vilna. But when Reb Chaim Ozer became sick at that time, the position lost its primary appeal for Reb Yaakov, and he withdrew from consideration.

11) M'pnini HaRav p. 36

ט) ייתקבל ברחמים וברצון את תפילתנו. וביאר רבנו בלשון זו, דהרבה פעמים האדם מתפלל בחזק בעד איזה ענין, ואינו מבין שדבר זה יהיה לרעה בעדו, ולזה אנו מסיימים לאחר כל בקשותינו, שהקב"ה רק יקבל אותן התפילות שהוא ית' יודע שהן לטובתנו, ואותן הבקשות שהן לרעתנו, לא יקבל. והוסיף ואמר שהרבה הרבה התפלל שלא יצטרך לבוא לאמריקה ושיוכל להשאר באירופה, ודי' הטוב לא קיבל תפילותיו אלו, כי אילו היה נשאר חלילה באירופה, היה נופל בסכנת הנאצים.

ונשתנה פרשה זו. אבל לפמש"כ, יבואר, דהנה ארז"ל בספרי [סוף ברכה] ולא קם עוד נביא בישראל כמשה אבל בבבליים קם ואיזה זה בלעם בן בעור, עיי"ש. והסבר הדבר הוא³, דמשה רבינו קבל התורה בלשונה ממש ולא ככל הנביאים שקבלו רק הנושא והענין, וכמו כן בלעם קבל מפי ד' הלשון ממש, וכמו שארז"ל בסנהדרין [דף ק"ה ע"א]: חכה נתן לתוך פיו, עיי"ש, והיינו שמסר דברי ה' ממש, וא"כ יצא מפי תורה ממש, ומשה רבינו רק הכניס פרשה זו בתורת משה, ודו"ק⁴.

ל', ג'. איש כי ידור נדר לה'.

כתב הרמב"ן וז"ל: איננו כמו אשר נשבע לה' כו' אבל בנדר לא יאמר ידור בה' אלא לה' וכו'. ביאור הדברים, כי הנדר הוא הבטחה לה' — היינו שיתן לה' קרבן, וכן כל איסור חפצא, אבל שבועה הוא בנפול, והוא איסור גברא — שהוא נעשה מושבע. ונזירות היא קבלה שיעשה נזיר, אלא שהתורה נתנה לנזיר מצוות יתירות, ולפיכך הוא כמשקל מפעיל, ודו"ק בזה⁵.

ל"א, ד'. לכל מטות ישראל תשלחו לצבא.

והנה מפרשת נדרים אנו רואין שהאדם יש בכחו ליצור ולחדש מצוות ועבירות חדשות, דהיינו שאם אדם נשבע שבועה שיאכל ככר זו הרי הוא מצווה לאוכלה, והרי זה מצות עשה כמו אכילת מצה, וכן כשמבטא שבועה שלא אוכל ככר זו הרי הככר אסורה כבשר חזיר ויותר, ואם הקדיש איזו דבר ובא אחר ואכלו הרי זה חייב מיתה בידי שמים, וע"כ מפני שהאדם באשר הוא צלם אלקים יש לו הכח הזה לבדות איסורים חדשים והרי הם חלים², וכיון שיש לו לאדם הכח להוסיף בתורה לפיכך היה עולה על דעתנו שגם בתורה נטלה חלק אישיותו של משה, ולפיכך בזה המקום הדגישה התורה ואמר ה"ז הדבר, שאף שישנה פרשת נדרים ואעפ"כ התורה היא כולה מפי ד', ודו"ק כי נכון הוא. ומהאי טעמא אפשר שגם בשחטי חוץ נאמר זה הדבר [ויקרא י"ז פ"ב], מפני שאנו רואין שמתחייב כרת על ידי הקדשו של זה וכו', וכמו שכתבתי.

ולפי דברינו אלה נבין מה שאמר רז"ל במסכת בכא בתרא [דף י"ד ע"ב]: משה כתב ספרו ופרשת בלעם, דלכאורה מאי שנא פרשת בלעם משאר הפרשיות שבתורה כגון פרשת לכן או פרשת פרעה וכדומה, ובמה

2. בשיחה עם תלמידיו ביאר רבינו שמה"ט מצינו בנדרים דין מיוחד מה שלא מצינו בכהת"כ, דהרי בנדר יכול להתחרט מעיקרא ולומר שאם היה יודע איזה ידיעה לא היה עושה זה, אבל במקח וממכר וכדומה הרי לא אמרינן כן. וביאור הדבר הוא דבשבועות ונדרים נתנה התורה לנו כוח תורני לאסור על עצמו דברים המותרים, וכדי לזכות לכח זה צריך האדם להיות במדרגה נכונה, ולכן אם אומר שטעה ולא היה עושה את זה אילו ידע איזו ידיעה אז כוונתו שבאמת לא היה לו כח לאסור על עצמו דבר המותר, אבל במקח וממכר הא גם הפעולות ממכרן ממכר וא"כ אינו יכול לטעון שהיתה לה דעה פעולה בזמן המקח. ודו"ק.

IV. Maintaining Control

12) Kol Dodi Dofek What is an Existence of Destiny? It is an active existence, when man confronts the environment into which he has been cast with an understanding of his uniqueness and value, freedom and capacity; without compromising his integrity and independence in his struggle with the outside world. The slogan of the "I" of destiny is: "Against your will you are born, and against your will you die" (M. Avot 4:22), but by your free will do you live. Man is born as an object, dies as an object, but it is within his capability to live as a "subject" — as a creator and innovator who impresses his individual imprimatur on his life and breaks out of a life of instinctive, automatic behavior into one of creative activity. According to Judaism, man's mission in this world is to turn fate into destiny — an existence that is passive and influenced into an existence that is active and influential; an existence of compulsion, perplexity, and speechlessness into an existence full of will, vision, and initiative. The blessing of the Holy One to his creation fully defines man's role: "Be fruitful and multiply and replenish the earth and subdue it" (Genesis 1:28). Conquer the environment and subjugate it. If you do not rule over it, it will enslave you. Destiny bestows on man a new status in God's world. It bestows upon man a royal crown, and thus he becomes God's partner in the work of creation.

13) **תלמוד בבלי מסכת ברכות דף סא עמוד ב** בשעה שהוציאו את רבי עקיבא להריגה זמן קריאת שמע היה, והיו סורקים את בשרו במסרקות של ברזל, והיה מקבל עליו עול מלכות שמים. אמרו לו תלמידיו: רבינו, עד כאן? אמר להם: כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה בכל נפשך - אפילו נוטל את נשמתך, אמרת: מתי יבא לידי ואקיימנו, ועכשיו שבא לידי לא אקיימנו? היה מאריך באחד עד שיצתה נשמתו באחד. יצתה בת קול ואמרה: אשריך רבי עקיבא שיצאה נשמתך באחד.

14) **Rav Eliezer Berkowitz – Faith After the Holocaust**

There is also another aspect of *Kiddush haShem* that should not be overlooked as we consider the human behavior in the ghettos and the death camps. The Talmud introduces the story of Rabbi Akiba's martyrdom with the words: "The hour when they took Rabbi Akiba to his death, was the time for the recitation of the *Sh'ma*." In our opinion these laconic words hide the true greatness of Rabbi Akiba's deed. We usually imagine an act of *Kiddush haShem* as the stirring drama of the soul as it reacts to an extraordinary situation. This is how Jewish martyrs through the ages gave their lives and breathed their last with the words of the *Sh'ma* on their lips. It was an affirmation, an "acceptance of the Kingdom of Heaven," brought about by the extraordinary nature of the challenge; specific acceptance, meeting a specific hour. Not so in the case of Rabbi Akiba: it was the hour of the daily recita-

tion of the *Sh'ma*. Accepting "the yoke of the Kingdom," Rabbi Akiba was doing what he had been doing every day of his life. It was, one might say, routine. The extraordinary situation invested the routine with extraordinary meaning and dignity. But Rabbi Akiba was not responding to a situation; he ignored it. The Roman soldiers came to fetch him; they abused his body. It happened to be the time of the day when a Jew recites the *Sh'ma*. Let the Romans do to him whatever they please; Rabbi Akiba could not be concerned with it. He had more important things to which to turn his attention—it was time for the saying of the *Sh'ma*. What did it matter what Rome did to him! He went about his business of living the daily life of a Jew. Continuing with "the routine" of Jewish existence and ignoring the world that is bent on crushing the Jew is one of the marks of *Kiddush haShem*. Often it is practiced long before the hour of radical abandonment arrives. *Kiddush haShem* in this sense is not one final heroic act of affirmation. It may be a form of behavior and daily conduct. Numberless are the instances which show how widely this form of *Kiddush haShem* was extant in the ghettos and in the death camps. Ringelblum, the historian of the Warsaw ghetto, has the following two entries in his journal. "I marvel at the pious Jews who sacrifice themselves by wearing beards and the traditional frock coats. They are subjected to physical abuse. . . . An elderly Jew passed the guards on Twarda Street and did not—for reasons of piety—take off his hat in salute although the Jewish guards warned him. So they tortured him a long time. An hour later, he acted the same way. 'They can go to hell!' were his words."³² Now these Jews did not act this way in fulfillment of any religious duties. From the point of view of religious law, it was quite permissible for them to shave their beards, to change their traditional garb. Nor was there for them the least religious obligation not to remove their hats as they were passing the German guards. Yet they refused. And perhaps